

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany art. 18. ustawy szkolnej kraj. z dnia 2. maja 1873. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych“ (dziennik ustaw krajowych z dnia 1. lipca 1873. Nr. 251).

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisji szkolnej o petycyach gmin Ryglice i Siedliska, Rady powiatowej w Jaśle, Wydziału powiatowego w Łańcucie, Stowarzyszenia rekodzielników „Gwiazda Tarnowska“, Wydziału powiatowego w Sanoku, w Nowym Sączu i w Rzeszowie, tudzież gmin Trzemesznia, Łąki, Poręba i Zasań, domagających się zmiany art. 18. ustawy krajowej szkolnej z dnia 2. maja 1873. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych“ (dz. u. kr. Nr. 251) w tym kierunku, iżby nauczycielom szkół ludowych dozwolone było przyjmowanie i pełnienie obowiązków pisarzy gminnych, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 13. października 1884. następującej treści uchwałę:

„Petycyę do L. 42, 43, 136, 186, 333, 443, 463, 496 i 510 podane odstepuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania przytoczonych w nich stosunków i zdania w porozumieniu z Radą szkolną krajową sprawy, o ile zmiana 2go ustępu artykułu 18. ustawy z 2. maja 1873. (Dz. u. kr. Nr. 251) byłaby pożądaną lub stósowną“.

Wydział krajowy o tej uchwale zawiadomił pismem z dnia 28. listopada 1884. do LW. 54.780 krajową Radę szkolną z prośbą, aby zechciała w tej sprawie objawić swoje zdanie.

Alegat.

Pismem z dnia 25. maja 1885. do L. 4684, którego odpis załączamy, oznajmiła krajowa Rada szkolna Wydziałowi krajowemu, że chcąc wyczerpującą w tym przedmiocie oddać opinię, wezwała poprzód wszystkie Rady szkolne okręgowe do oświadczenia się.

Z przedłożonych sprawozdań Rad szkolnych okręgowych okazuje się, że dziesięć z nich oświadczyło się stanowczo przeciw wszelkiej zmianie owego artykułu ustawy krajowej szkolnej, reszta zaś Rad szkolnych okręgowych wyraziła wprawdzie większością głosów życzenie zmiany powołanego artykułu w kierunku przez petycyę wskazanym, wszelako pod takimi zastrzeżeniami

i warunkami, że tylko najmniejsza liczba nauczycieli ludowych mogłaby z uprawnienia tego korzystać.

Rada szkolna krajowa z obawy, ażeby przypuszczenie nauczycieli szkół ludowych do pełnienia obowiązków pisarzy gminnych nie naraziło powagi stanu nauczycielskiego i w ogóle nie było połączone z ujmą szkolnictwa ludowego, uchwaliła jednomyślnie oświadczyć się stanowczo przeciw wszelkiej zmianie powołanego artykułu ustawy szkolnej.

Wydział krajowy powodując się względami niezbędnymi na pomyślność szkolnictwa ludowego, nie może przemilczeć okoliczności podniesionej w piśmie kraj. Rady szkolnej, że tak gorliwie zajmujące się sprawami szkolnictwa ludowego Towarzystwo pedagogiczne oświadczyło się na ogólnem swem zgromadzeniu przeciw zmianie powołanego artykułu ustawy szkolnej.

Z tych powodów Wydział krajowy przychyła się w zupełności do zdania i motywów krajowej Rady szkolnej i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Nad petycjami l. 42, 43, 136, 186, 333, 443, 463, 496 i 510 wniesionemi w r. 1884 przechodzi się do porządku dziennego“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 17. Listopada 1885.

Marszałek krajowy:

Dr. Zyblikiewicz m. p.

Sprawozdawca:

Oktaw Pietruski m. p.

Członek Wydziału kraj.

Odpis

odezwy c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 25. maja 1885 do l. 4684 do
Wydziału krajowego we Lwowie.

Rada szkolna krajowa, pragnąc odpowiedzieć na szacowne pismo Świątecznego Wydziału krajowego z dnia 28. listopada 1884. do l. 54.730, żądające objawienia zdania, czy w ogóle i o ile byłaby pożądaną lub stosowną zmiana artykułu 18. ustawy szkolnej krajowej z d. 2. maja 1873 r. „o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego“ w kierunku tym, iżby nauczycielom szkół ludowych dozwolone było przyjmować i pełnić obowiązki pisarzy gminnych, zażądała w sprawie tej opinii wszystkich Rad szkolnych okręgowych.

Z przedłożonych sprawozdań okazuje się, iż dziesięć Rad szkolnych okręgowych oświadczyło się bezwzględnie i stanowczo przeciw wszelkiej zmianie owego artykułu powołanej ustawy, reszta zaś Rad szkolnych okręgowych powodując się jedynie względami na ułatwienie w zawiadywaniu sprawami gminnymi, oświadcza się przeważnie tylko większością głosów za zmianą powołanego artykułu rzeczonyj ustawy w kierunku wskazanym z takimi jednak zastrzeżeniami i pod takimi warunkami, iż gdyby one przy zmianie ustawy zostały uwzględnione, mogłaby nieznaczna tylko liczba nauczycieli uzyskać upoważnienie do pełnienia niektórych tylko obowiązków pisarzy gminnych. Zastrzeżenia te i warunki, spowodowane względami niezbędnymi na pomyślność szkolnictwa ludowego i na zachowanie powagi stanu nauczycielskiego, są tego rodzaju, iż korzyść, któraby z zamierzonej zmiany ustawy miała dla spraw gminnych wynikać, byłaby w rzeczywistości wątpliwej tylko wartości, a naraziłaby niewątpliwie szkolnictwo ludowe i powagę stanu nauczycielskiego na dotkliwie szkody.

Rada szkolna krajowa wzięwszy sprawę tę pod gruntowną rozwagę, przyszła do przekonania, iż szkody, któreby ze zamierzonej zmiany art. 18. powołanej ustawy w kierunku wyżej wskazanym dla szkolnictwa ludowego konieczne wynikać musiały, są tak wielkiej doniosłości, iż żadną miarą nie dadzą się zrównoważyć z korzyściami, któreby ze zmiany tej odnieść mogła nieznaczna liczba gmin i nauczycieli. — Z tego też powodu Rada szkolna krajowa uchwaliła jednomyślnie oświadczyć się stanowczo przeciw wszelkiej zmianie powołanego artykułu krajowej ustawy szkolnej. — W końcu nadmienić wypada, że nawet stan nauczycielski, reprezentowany w Towarzystwie pedagogicznem, oświadczył się również na posiedzeniu zgromadzenia ogólnego Towarzystwa tego przeciw określonej wyżej zmianie ustawy powołanej. Załączniki szanownego powołanego na wstępie pisma zwraca się.

Objaśnienie

Wzrostki krajowe, 1878, nr 1-2, 1-2

Wzrostki krajowe, 1878, nr 1-2, 1-2

Wzrostki krajowe, 1878, nr 1-2, 1-2

Wzrostki krajowe, 1878, nr 1-2, 1-2